

BÁO CÁO NGHIÊN CỨU

CƠ HỘI THỊ TRƯỜNG AUSTRALIA CHO VIỆT NAM

TỪ CPTPP VÀ CÁC FTA LIÊN QUAN

BÁO CÁO NGHIÊN CỨU

CƠ HỘI THỊ TRƯỜNG AUSTRALIA CHO
VIỆT NAM TỪ CPTPP VÀ CÁC FTA LIÊN QUAN

Hà Nội, 4/2019

LỜI NÓI ĐẦU

Là một trong 20 nền kinh tế lớn nhất thế giới và một trong 10 điểm đến hấp dẫn nhất của FDI toàn cầu, Australia đã và đang trở thành một trong những thị trường xuất khẩu và đầu tư tiềm năng nhất của Việt Nam. Bên cạnh đó, Australia còn là một trong những đối tác Hiệp định thương mại tự do (FTA) đầu tiên của Việt Nam (FTA ASEAN – Australia/New Zealand hay còn gọi là AANZFTA), mở ra nhiều lợi thế cho hàng hóa, dịch vụ, đầu tư và lao động của Việt Nam khi tiếp cận thị trường này. Tuy nhiên, thực tế xuất khẩu và đầu tư của Việt Nam sang Australia trong thời gian qua còn rất hạn chế và tăng trưởng chậm vì nhiều nguyên nhân khác nhau. Điều này cho thấy các doanh nghiệp, nhà đầu tư và người lao động của Việt Nam vẫn chưa tận dụng được nhiều từ AANZFTA.

Trong khi đó, Việt Nam và Australia mới có thêm một FTA chung là Hiệp định Đối tác Toàn diện và Chiến lược Xuyên Thái Bình Dương (CPTPP) có hiệu lực từ tháng 12/2018 đối với Australia và tháng 1/2019 đối với Việt Nam. So với AANZFTA và các FTA khác của Việt Nam, đây là Hiệp định có tiêu chuẩn cao nhất của Việt Nam từ trước đến nay cả về mức độ tự do hóa và phạm vi áp dụng. Trong đó, Australia có các cam kết mở cửa hàng hóa, dịch vụ, đầu tư và lao động cao hơn đáng kể cho Việt Nam so với AANZFTA và WTO. Bên cạnh đó, Australia và Việt Nam cũng đang là thành viên của đàm phán Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) – một Hiệp định lớn với tham vọng đặt ra các tiêu chuẩn cao về thương mại và đầu tư trong khu vực. Do đó, trong thời gian tới với việc thực thi các FTA này, Việt Nam sẽ có cơ hội lớn để thúc đẩy xuất khẩu (hàng hóa, dịch vụ, lao động) và đầu tư sang thị trường Australia giàu tiềm năng.

Để tìm hiểu cụ thể các cam kết của Australia và cơ hội thị trường này từ CPTPP cho hàng hóa, dịch vụ, đầu tư và lao động Việt Nam, nhóm nghiên cứu thuộc Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam đã tiến hành Nghiên cứu ***“Cơ hội thị trường Australia cho Việt Nam từ CPTPP và các FTA liên quan”***. Chúng tôi xin trân trọng cảm ơn Chính phủ Australia thông qua Quỹ Hỗ trợ Cựu sinh viên Australia đã hỗ trợ tài chính, và Trung tâm WTO và Hội nhập của VCCI đã hỗ trợ về nội dung, để chúng tôi hoàn thành Nghiên cứu này.

Rất mong Nghiên cứu này sẽ trở thành một tài liệu tham khảo hữu ích cho các bạn đọc quan tâm./

Nhóm Nghiên cứu – Trung tâm WTO và Hội nhập VCCI

Tuyên bố miễn trừ trách nhiệm

Báo cáo/ Nghiên cứu/ Ấn phẩm này do Chính phủ Australia hỗ trợ thông qua Quỹ Hỗ trợ Cựu sinh viên Australia. Mọi quan điểm và nhận định trình bày trong báo cáo/ nghiên cứu/ ấn phẩm này là của cá nhân tác giả và không nhất thiết thể hiện quan điểm của Chính phủ Australia.

MỤC LỤC

PHẦN I. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU HÀNG HÓA, DỊCH VỤ, ĐẦU TƯ VÀ LAO ĐỘNG CỦA VIỆT NAM SANG ÚC1

1. Hiện trạng xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Australia.....1

1.1. Giá trị xuất khẩu của Việt Nam sang Australia (2008-2018).....1

1.2. Cơ cấu xuất khẩu hàng Việt Nam sang Australia.....5

1.3. Nhận xét và đánh giá.....10

2. Hiện trạng xuất khẩu dịch vụ và đầu tư của Việt Nam sang Australia18

2.1. Giá trị và cơ cấu xuất khẩu dịch vụ của Việt Nam sang Australia (mode 1, 2, 4)..... 18

2.2. Đầu tư nước ngoài của Việt Nam sang Australia21

2.3. Nhận xét và đánh giá.....23

3. Hiện trạng lao động của Việt Nam làm việc tại Australia26

3.1. Số lượng và cơ cấu lao động Việt Nam tại Australia26

3.2. Nhận xét và đánh giá.....30

PHẦN 2. CƠ HỘI THỊ TRƯỜNG ÚC CHO CÁC NHÀ XUẤT KHẨU HÀNG HÓA, DỊCH VỤ, ĐẦU TƯ VÀ LAO ĐỘNG VIỆT NAM TỪ CPTPP.....32

1. Cơ hội tiếp cận thị trường hàng hóa của Australia32

1.1. Cơ hội từ các cam kết cắt giảm thuế quan của Australia trong CPTPP32

1.2. Cơ hội từ các cam kết cắt giảm hàng rào phi thuế quan.....38

2. Cơ hội tiếp cận thị trường dịch vụ, đầu tư của Australia47

2.1. Các cam kết về nguyên tắc đảm bảo quyền lợi cho các nhà cung cấp dịch vụ và đầu tư CPTPP47

2.2. Các cam kết về tự do hóa thương mại dịch vụ và đầu tư của Australia trong CPTPP	50
2.3. So sánh CPTPP với AANZFTA và RCEP	53
3. Cơ hội tiếp cận thị trường lao động của Australia	54
3.1. Các nghĩa vụ chung.....	54
3.2. Các cam kết riêng về mở cửa thị trường lao động của Australia cho Việt Nam	55
3.3. So sánh CPTPP với AANZFTA RCEP	56
PHẦN III. NHỮNG VẤN ĐỀ CẢN TRỞ CÁC NHÀ XUẤT KHẨU, NHÀ ĐẦU TƯ VÀ NGƯỜI LAO ĐỘNG VIỆT NAM TẬN DỤNG CÁC CƠ HỘI THỊ TRƯỜNG ÚC TỪ CPTPP – KHUYẾN NGHỊ GIẢI PHÁP.....	57
1. Những vấn đề cản trở tận dụng CPTPP	57
1.1. Thiếu thông tin, hướng dẫn về các cam kết FTA nói chung và CPTPP nói riêng.....	57
1.2. Thiếu nguồn lực (nhân lực, nguồn vốn, công nghệ...) để tận dụng cơ hội	60
1.3. Hiện trạng nguồn cung và sản xuất khó đáp ứng các quy định về ROO.....	63
1.4. Áp lực cạnh tranh từ các đối tác khác Australia	64
1.5. Các rào cản từ phía thị trường Australia không được giải quyết bằng FTA	66
2. Khuyến nghị.....	68
2.1. Đối với các nhà sản xuất, xuất khẩu hàng hóa.....	68
2.2. Đối với các nhà cung cấp dịch vụ, đầu tư.....	74
2.3. Đối với người lao động	76
KẾT LUẬN	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	80